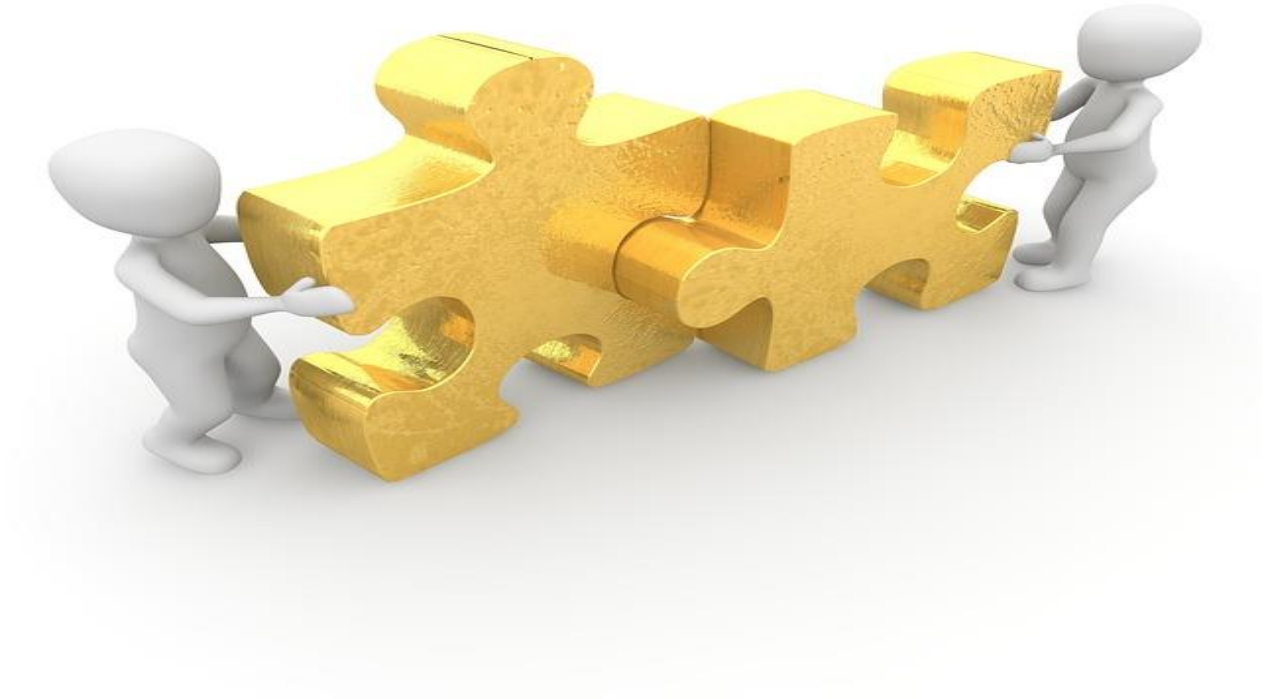
1ste termijn PvdAGroenLinks Twenterand
Begroting 2024

“Voor een sociaal en duurzaam Twenterand”

Iedereen telt mee! Iedereen doet mee!

Geachte Collegeleden en Raadsleden,

Met spanning heeft PvdAGroenLinks gewacht op de eerste kadernota van dit nieuwe College Een College dat in 2023 aan de slag is gegaan met een programma met als titel: “Twenterand economisch sterk met een sociaal kloppend hart”.

Een programma waarvoor gekozen is op basis van het (grote en uitgebreide) onderzoek met adviezen voor een gezond financieel Twenterand. Een onderzoek dat een situatie schetste van sombere tijden vanaf 2026 die vragen om scherpe financiële keuzen met ingrijpende maatregelen. Hier zien we ectchter weinig van terug in de kadernota 2024.. Het College zegt dan wel dat we komende jaren in de “mist varen” maar toch ziet ze mogelijkheden om het huidige voorzieningenniveau te handhaven en zijn er zelfs mogelijkheden om te investeren. Keuzen voor forse ingrepen over een koersverandering zien we niet. Is het dan allemaal minder “erg” dan ons als raad is voorgesteld? Of worden de keuzen vooruit geschoven naar de toekomst?

We zien wel dat het College een invulling geeft aan het Twenterand dat economisch sterk is met een sociaal kloppend hart. Daarbij staan economische en ruimtelijke groei centraal. Het College geeft verder aan dat zij zich sterk wil maken voor transitie van het landelijk gebied met een duurzame toekomst voor de agrariërs in Twenterand. Tot slot wordt binnen het sociaal domein aangegeven in te zullen zetten op normalisatie en een eind te willen maken aan “claimgedrag”.

PvdA GroenLinks vindt dat hier te nadrukkelijk wordt ingezet op “groei”. Alsof groei de oplossing is voor de maatschappelijke vraagstukken die er zijn. Voor PvdAGroenLinks gaat het veel meer om vraagstukken die gaan over verdeling van ruimte en middelen, bestaanszekerheid, meedoen voor iedereen, de natuur en de klimaatopgave waarvoor we staan. Niet méer, méér en nog méér, maar hoe delen we de welvaart met’ elkaar, zodat iedereen mee kan doen en zorgen we voor behoud van de natuur.

Corona lijkt al weer ver achter ons. Het lijkt alsof we de “draad’ weer oppakken alsof corona er niet geweest is. Tegelijkertijd zijn er grote maatschappelijke vraagstukken die ook in Twenterand om aandacht vragen en waar we als gemeenteraad wat mee moeten. En dan gaat het om klimaat de energietransitie, de stikstof en de opvang van asielzoekers, het huisvesten van vluchtelingen en de opvang van ontheemden uit de Oekraïne.

Maatschappelijke vraagstukken waarvan we dagelijks de gevolgen van zien. Mensen die rekeningen niet kunnen betalen, in armoede leven, de natuur die achteruit gaat en vooral veel mensen die geen vertrouwen meer hebben in de toekomst, met als gevolg dat groepen mensen tegenover elkaar komen te staan.

De PvdAGroenLinks maakt zich hier zorgen over. In het bijzonder voor mensen voor mensen die een laag inkomen hebben en vaak niet de mogelijkheden hebben om de “klappen” op te vangen. De afgelopen tijd zijn er gelukkig veel middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld om de gevolgen aan te pakken. Maar of dit voldoende is, is nog maar de vraag. Ook de gemeenten zullen maatregelen moeten nemen om hun inwoners te ondersteunen en te zorgen dat ze mee kunnen blijven doen.

Bij dit alles hebben we het dan nog niet gehad over het gebrek aan vertrouwen in de overheid. Inwoners vertrouwen de overheid niet meer. Er komen geen antwoorden, geen oplossingen. Laat staan dat er het gesprek wordt gevoerd om samen te zoeken naar oplossingen met een draagvlak. Dat is niet alleen het geval in Den Haag maar ook op lokaal niveau. Ook in Twenterand hebben we hiermee te maken, Kijk maar naar de bewoners langs het kanaal Almelo De Haandrik.

In onze 1ste termijn zullen wij ingaan op de aan ons gepresenteerde kadernota voor 2024. Dit doen we niet aan de hand van de programma's maar we gaan uit van ons "eigen verhaal".
Voor een sociaal en duurzaam Twenterand! Een verhaal dat uitgaat van solidariteit en het bieden van een duurzaam perspectief. Een verhaal waar iedereen die in Twenterand woont mee telt en mee kan doen!

Werken aan vertrouwen elke dag opnieuw!

Het openbaar bestuur, de overheid is er voor haar inwoners. Overheid en inwoners moeten niet tegenover elkaar staan. De overheid is er vóór en ván de inwoners.

Onderwerpen die veel inwoners direct raken omdat het gaat over hun dagelijks leven. Het gaat over dagelijkse zaken als wonen en werken in Twenterand. Het lijkt allemaal zo gewoon, totdat je woning niet meer veilig is of de toekomst van je werk onzeker. Op dat moment raakt dit mij als raadslid van PvdA GroenLinks en zie ik wat de directe gevolgen zijn van het beleid en de regelgeving die we bedenken. Regels die werken vóór de overheid máár tégen burgers. Dan wordt duidelijk hoe sterk een overheid is, die geen gezicht heeft, tegenover een inwoner die wél een naam en gezicht heeft en die geraakt wordt door de gevolgen. Vaak met ellende, kijk naar de toeslagenaffaire en het aardgasdebacle in Groningen. De burger wordt vermorzeld door de bureaucratie van de overheid. En we hebben in Twenterand ons eigen voorbeeld met de inwoners langs het Kanaal Almelo De Haandrik.

Eén thema willen we hier expliciet benoemen: inwonerparticipatie. Dat komt ook uitvoerig terug in het coalitieakkoord en zien we terug in de kadernota. Inwonerparticipatie gaat niet alleen over de inwoner maar gaat ook over bestuur en bestuurscultuur. De manier waarop je bestuurt gaat in de kern over hoe je als overheid (ongeacht of dit nu Den Haag, de Provincie of de gemeente is) maatschappelijke vraagstukken wilt aanpakken en oplossen. Het gaat over op welke manier je inwoners hierbij wilt betrekken. Wat betreft de PvdAGroenLinks moet dit hoog op de agenda blijven bij het College en de raad van Twenterand.

Daarbij zijn de centrale vragen:

- Hoe zorgen we dat inwoners zinvol en volwaardig mee kunnen doen?
- Hoe hebben we zorg en de aandacht voor inwoners die dat nodig hebben en de weg niet weten?
- Hoe zorgen we dat inwoners zich gehoord voelen?

Niet het denken vanuit regels en systemen, maar veel meer vanuit de leefwereld van inwoners. Aansluiten bij de vraag.

Als dit bedoeld wordt met het **ja, mits**……dan kunnen we stappen zetten om vertrouwen terug te winnen. Het gaat dan ook om houding en gedrag van bestuurders en ambtenaren..

Als **ja, mits**…… betekent dat het moet voldoen aan regels en wetgeving is het nog steeds de systeemwereld die leidend is en dat lijkt ons niet de bedoeling.

De vraag is werken wij bij de overheid vanuit regels en systemen of zijn we echt van plan ook te werken vanuit wat we samen willen bereiken? De inzet van politiek bestuur, ook lokaal, moet zijn te werken en te denken vanuit de bedoeling van wat we willen bereiken. Nu denkt de overheid (ook de bestuurders!) voortdurend vanuit systemen en niet vanuit mensen. De bedoeling moet centraal staan: Voor een Twenterand waar het goed wonen en werken is voor iedereen!

Iedereen telt mee en doet mee!

De PvdAGroenLinks wil voor een aantal onderwerpen aandacht vragen en daarbij gaat het in de kern om bestaanszekerheid, participatie en duurzaamheid.

Financiële stand van zaken

Ravijn jaar 2026
Twee jaar geleden hebben we uitvoerig in de raad gesproken over het sombere financiële perspectief van de gemeente Twenterand met als voorspelling van een “ravijnjaar” in 2026 met een structureel tekort (kadernota 2024) van 2,7 miljoen en in 2027 4,4 miljoen. Op basis van de analyse die toen gemaakt is van de financiën van Twenterand is er een rapport opgesteld met de titel: Twenterand Duurzaam Financieel Gezond. Conclusie forse ingrepen zijn noodzakelijk en er moeten scherpe keuzes gemaakt worden.

Dit zien we niet terug in de kadernota 2024. We zien ook geen voorstellen voor de komende jaren. Dit terwijl wel is toegezegd bij de behandeling van de begroting voor 2023. Ons is niet duidelijk wat nu met de analyse is gedaan en hoe het scenario luidt waar de coalitie voor gekozen heeft: Twenterand economisch sterk met een sociaal kloppen hart” nu verder ingevuld wordt en waar de forse bezuinigingen gaan plaats vinden.

Financieel overzicht
Het financieel perspectief voor Twenterand in de kadernota is minder somber en negatief dan een jaar geleden. In 2024 een positief saldo 9k en voor 2025 een positief saldo van 875K en daaropvolgende jaren zijn de resultaten negatief met in 2026 een te verwachten tekort van 4,2 miljoen.

Als wij de nu voorliggende kadernota lezen en kijken naar de voorstellen kunnen wij de keuzen in belangrijke mate steunen. PvdAGroenLinks vindt dat er goede stappen worden gezet in het behoud van én het versterken van het voorveld in het sociale domein. Ook steunen wij de voorstellen die gaan over het investeren in het wonen en de inzet op duurzaamheid (al kan dit laatste altijd beter)

Wel hebben wij de vraag of de “greep” uit de ARR (Algemene risico reserve) van 675K te bestempelen is als onvermijdelijk, onverwacht en onuitstelbaar. Ook voor de komende jaren zien we dat er een beroep wordt gedaan op de ARR.

Bestaanszekerheid

Minimabeleid, armoedebeleid en schuldhulpverlening
PvdAGroenLinks maakt zich zorgen over de houdbaarheid van het minimabeleid. Het aantal mensen dat een uitkering heeft, is de afgelopen jaren toegenomen en daarmee is de verwachting dat er ook een groter beroep zal worden gedaan op het minimabeleid. Ondanks de economische groei en vooruitgang is dit nog steeds niet merkbaar en zichtbaar voor mensen met een uitkering. Vooral voor mensen die langdurig in de bijstand zitten. Zij profiteren niet van de economische groei. PvdAGroenLinks vindt het daarom van belang zich in te blijven inzetten voor een goed minimabeleid en om na te gaan of de huidige instrumenten binnen het minimabeleid van Twenterand voldoende toereikend zijn en bijdragen tot participatie van de mensen met een uitkering en een laag inkomen.

Nog te veel mensen hebben schulden (*in een aantal gevallen worden die veroorzaakt door de overheid zelf!!!)* en komen hier moeilijk uit. Het vraagt wellicht om een andere aanpak waarbij mensen met schulden worden ondersteund met het bieden van een perspectief zonder de stress van schulden. U geeft aan in te willen zetten op afname van de problematische schulden door in te zetten op preventie en samenwerking met scholen, verenigingsleven en vrijwilligersorganisaties. PvdAGroenLinks vindt wel dat hierbij niet alles neergelegd moet worden bij vrijwilligersorganisaties (zoals schuldhulpmaatjes) of fondsen (zoals Stichting Leergeld) waar minima een beroep op kunnen doen. Er is en blijft een taak voor de overheid, zodat inwoners in Twenterand niet door de bodem van bestaanszekerheid heen zakken.
We zijn blij met de extra investering in het Meldpunt Geldzorgen en zien die vooral ook om te investeren in signaleren en preventie.

Vanaf 1 januari 2023 is de Participatiewet versoepeld. De kostendelersnorm is gewijzigd, de bijverdienste is verruimd en ook wie af en toe wat toegestopt krijgt door bekenden of familie wordt niet meer gestraft. PvdAGroenLinks is benieuwd of deze maatregelen toegepast en uitgevoerd worden in Twenterand. Het gaat tenslotte om de bedoeling en de menselijke maat.

Energie armoede

Een onderwerp dat actueel is en om de volle aandacht vraagt. PvdAGroenLinks heeft een actieplan gestuurd aan het College van B en W van de gemeente. Een actieve en sociale overheid is noodzakelijk om energiearmoede tegen te gaan, mensen met een klein inkomen te helpen en ondernemers te ondersteunen. Zeker nu. Het is zaak daar te beginnen waar de nood het hoogst is: bij inwoners met een laag inkomen. De gemeente is nu aan zet. Om duurzame en sociale doelen te realiseren en de kloof tussen arm en rijk te dichten. Om te zorgen voor energierechtvaardigheid. PvdAGroenLinks vraagt aan het College om een beleidsprogramma op te stellen voor energiearmoede. Hierin staat een sociale energietransitie centraal. Zodat we de klimaatbaten en -lasten eerlijk verdelen, daar gaat het om.
Het College heeft toegezegd om met een plan te komen om energie armoede te bestrijden. Toe nu toe hebben wij hier nog niets van gezien en we vragen ons wat de stand van zaken is.

Meedoen

Jeugdzorg en preventie
In de jeugdzorg doen zich grote vraagstukken voor, vooral als het gaat om hulpverleningstrajecten en de jeugdpsychiatrie. Als PvdAGroenLinks zien wij hier ook nog mogelijkheden tot verlaging van de kosten door minder “op te schalen en eerder af te schalen”. Hier zal op geïnvesteerd moeten worden. Niet alleen door de gemeenten, maar ook door de betrokken maatschappelijke organisaties. PvdAGroenLinks is dan ook verheugd om te zien dat het College wil blijven inzetten op het voorliggende veld en dat er in elke kern in Twenterand voldoende vrij toegankelijke voorzieningen beschikbaar zijn.

Jongerenwerk in Twenterand
In het afgelopen jaar is er veel discussie geweest over de uitvoering van het jongerenwerk in Twenterand. In de raad is een eerder genomen besluit over de uitvoering “teruggedraaid”. Wij betreuren dit besluit, maar het voert hier nu te ver om hier nader op in te gaan.

Er is in het voorjaar van 2023 een nieuw besluit genomen en dat betekent dat partijen zich middels een open subsidie inschrijving kunnen melden om het jongerenwerk uit te voeren in Twenterand. In het najaar zal duidelijk worden aan welke organisatie die uitvoering van het jongerenwerk gegeven zal worden. Voor PvdAGroenLinks is het van belang dat de jongeren en hun vragen centraal staan. En dat er een jongerenwerkorganisatie komt die integraal werkt en functioneert vanuit een onafhankelijke en breed georiënteerde organisatie, die sociaal verankerd is in alle kernen in Twenterand.

Toegankelijkheid
Net als in de begroting van 2021 wordt in de begroting van 2022 op verschillende plaatsen gesproken over toegankelijkheid en het werken aan een inclusieve samenleving. Maar hoe staat het er nu echt voor in Twenterand? Het afgelopen jaar hebben we het hier in de raad over gehad en met elkaar gekeken naar de stand van zaken. Dat zag er goed uit, maar we zijn er nog niet. Nog steeds zijn er mensen die niet volledig kunnen meedoen en die ondersteuning nodig hebben. Toegankelijkheid gaat over meedoen en het realiseren van een inclusieve samenleving, in het bijzonder voor mensen met een beperking, en dat vraagt om een gerichte aanpak!

In de nota voor het integrale beleid sociaal domein is een aparte hoofdstuk opgenomen over toegankelijkheid en wordt dit gekoppeld aan inclusie. Dit vinden wij een goede keuze, want toegankelijkheid staat niet op zichzelf.

Maar wat is inclusie en wat vraagt inclusie? *In de integrale beleidsnota sociaal domein staat: de inclusieve samenleving betekent dat er een samenleving ontstaat waarin alle inwoners gelijkwaardig mee kunnen doen en zich thuis voelen. Diversiteitsfactoren als geloof, afkomst, seksualiteit, opleidingsniveau en andere zaken spelen hier ook een rol in. Inclusie is dus meedoen in de breedste zin van het woord.*

Als het gaat om de inclusieve arbeidsmarkt zijn er in Twenterand al goede stappen gezet. In de gemeentelijke organisatie zijn er al veel mensen aan het werk met een beperking en dat mag wat PvdAGroenLinks wel meer en verder gaan dan alleen in de buitendienst. Daarbij moet dan ook wel aandacht zijn voor acceptatie en cultuur. Want te vaak worden mensen met een beperking nog lang niet altijd als volwaardig geaccepteerd.

PvdAGroenLinks is geschrokken van het feit dat er nog steeds discriminatie is in Twenterand. Dan gaat het er bijvoorbeeld over dat hulpverleners met een andere culturele achtergrond niet binnen mogen komen bij inwoners van Twenterand en zelfs racistisch worden benaderd. Ook als het gaat om opvang van asielzoekers en vluchtelingen zien we niet altijd een tolerante houding, uit angst voor het onbekende Hier zullen we met elkaar in Twentrand wat aan moeten doen. Want voor PvdAGroenLinks geldt dat iedereen mee telt en mee kan doen!

Educatie

Laaggeletterdheid
Voor PvdAGroenLinks is laaggeletterdheid een belangrijk onderwerp. In de gemeente Twenterand zijn naar schatting 3.500 inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven. Dat heeft een grote impact op het dagelijks leven van deze mensen. PvdAGroenLinks vindt dat er blijvend geïnvesteerd moet worden in taalcursussen die in de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. PvdAGroenLinks ziet, dat het College hier mee door wil gaan en is daar tevreden over al zou de ambitie wel wat hoger mogen zijn!

Startkwalificatie en aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
Nog steeds zijn er jongeren die de school verlaten zonder een startkwalificatie die vervolgens een beroep doen op een uitkering. PvdAGroenLinks maakt zich hier zorgen over, omdat dit jongeren zijn die geen of nauwelijks kans hebben op de arbeidsmarkt, zeker niet op de langere termijn. PvdAGroenLinks vindt dat er dan ook geïnvesteerd moet worden in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zeker daar waar het gaat om het praktijkonderwijs.

Innovatiefonds
PvdAGroenLinks is blij om te lezen dat het College doorgaat met het innovatiefonds. Een innovatiefonds dat op voorstel van PvdAGroenLinks is ingesteld. Het draagt naar ons oordeel bij de vernieuwing van het sociaal domein en versterking van de samenwerking tussen verschillende partijen.

Gezondheid

Gezonde voeding
Actief meedoen in de samenleving gaat beter als je gezond en fit bent en daarom hebben we vorig jaar aandacht gevraagd voor gezonde voeding en drankgebruik. Bewegen en gezonde voeding is van belang. Hier blijven we aandacht voor vragen. PvdAGroenLinks wil dat er meer aandacht komt voor gezonde voeding in de school- en sportkantines. Want het kan toch niet zo zijn dat er enerzijds actief gesport wordt en er nadien een “vette hap” wordt geserveerd in de kantine en er zelfs alcohol wordt geschonken. Op zijn minst zou er een gevarieerd aanbod moeten zijn van voeding in de sport- en schoolkantines.

Rookvrije zones bij bushaltes
Waar we als PvdA GroenLinks ook elke keer opnieuw aandacht voor vragen is één van de ongezondste gewoontes die er zijn: het roken. Het moet toch mogelijk zijn om er met elkaar voor te zorgen dat niemand roken normaal vindt. En dat onze kinderen en jongeren opgroeien zonder ook maar één sigaret gerookt te hebben. Een rookvrije generatie! Dat moet de ambitie zijn van deze gemeente!

In Twenterand zijn hier de eerste stappen al op gezet. We zijn verheugd over de stappen die gezet zijn om te komen tot rookvrije schoolpleinen en sportvelden. We zien dat zelfs dat het gemeentehuis rookvrij is verklaard. Maar er wordt niet doorgepakt, wat ons betreft worden steeds meer openbare plekken rookvrij en wordt hier actief op ingezet door de gemeente Twenterand. Vorig jaar hebben wij de burgemeester een bord overhandigd met daarop een rookvrije zone, bedoeld voor het Manitobaplein. Maar we zien dat er nog steeds gerookt wordt voor de deur van het stadhuis. Waar is dit bord gebleven? Staat dit nog steeds op de kamer van de burgemeester?

En misschien kan voor de handhaving van de rookvrije zone rondom het gemeentehuis die 4e boa worden ingezet.

PvdAGroenLinks pleit verder voor een permanente campagne tegen het gebruik van tabak, alcohol en drugs.

Cultuur

Investeren in cultuur
In Twenterand realiseren wij ons te weinig wat wij te bieden hebben als het gaat om cultuur. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de cultuurhistorie van de Engbertsdijksvenen. In de gemeente Twenterand zijn veel vrijwilligers actief als het gaat om cultuur, voorbeelden hiervan zijn het Veenmuseum, de Peddemorsboerderij en het Museum Oud Vriezenveen. Dit moeten we als gemeente blijven ondersteunen en faciliteren.

Ook als het gaat om muziek en theater heeft Twenterand steeds meer te bieden en dit verdient meer aandacht en waardering. Hier horen voldoende financiële middelen bij. PvdAGroenLinks is ervan overtuigd dat het beleven en deelnemen aan cultuur bijdraagt aan meedoen en participatie.

Erfgoed cultuur
De gemeente Twenterand vindt lokaal erfgoed en lokale geschiedenis belangrijk. Het is van belang dat kinderen leren van de geschiedenis en zeker de lokale geschiedenis. Wat PvdAGroenLinks betreft hoort hier ook de taal bij: het Nedersaksisch. In de Toren van 14 juni 2022 stond een artikel dat veel inwoners in de regio aandacht voor en behoud van het Nedersaksisch van belang vinden. In het Europese Handvest is het Nedersaksisch erkend als regionale taal. Ook in Twenterand is het Nedersaksisch de streektaal en is het van belang om hier aandacht aan te geven.

Opvang van asielzoekers, en huisvesten van vluchtelingen en ontheemden (Oekraïners)

In de gemeenteraad van Twenterand is onlangs een motie aangenomen waarin een meerderheid van de raad gekozen heeft om geen asielzoekers op te vangen in Twenterand (zolang dit nog niet verplicht wordt door het Rijk). Daarbij is wel aangegeven dat vluchtelingen met een status gehuisvest worden in Twentrand en er ruimte moet zijn voor het opvangen van ontheemden uit de Oekraïne.

PvdAGroenLinks heeft hier tegen gestemd en een eigen voorstel gedaan om wél de verantwoordelijkheid te nemen in Twenterand en samen met de andere Twentse gemeenten om asielzoekers op te vangen. Bij een inwoneraantal van bijna 34.000 inwoners gaat het dan om 115 asielzoekers. Verdeeld over de vier kernen zou beteken 29 asielzoekers per kern.

Dat zou toch moeten kunnen?????

Verder willen we pleiten om bij de vluchtelingen en de ontheemden uit de Oekraïne direct in te zetten op inburgering en op werk. Want alleen op die manier kan meedoen leiden tot meedoen.

Wonen

Woningaanbod in Twenterand
Het woningaanbod moet afgestemd zijn op de groei en krimp van de kernen in Twenterand en op de verschillende doelgroepen en leeftijdsgroepen. Hierbij moet het aanbod van sociale woningbouw en eigen huizenbezit in balans zijn. Van belang is verder dat de wijken groen en groener worden en er voldoende speelgelegenheden zijn voor kinderen. Bewoners kunnen hier zelf ook een belangrijke rol in spelen door hen ruimte te geven voor het mee inrichten van de openbare ruimte. Vaak hebben bewoners goede ideeën en de gemeente moet hier gebruik van maken. Daarnaast kan en moet ook duurzaam bouwen (zonnepanelen en zonder gas) een belangrijke rol spelen.

Een forse opgave wordt hierbij nog de invoering van de omgevingswet met ingang van 1 januari 2024. Allereerst willen wij het College en het ambtelijke organisatie complimenten geven waarop ze hier uitvoering aan geeft. Daarnaast willen we het College vragen om de ingezette koers van invoering vast te houden en mee door te gaan omdat wij denken dat het ook kansen biedt om samen met inwoners inhoud en vorm te geven aan de ruimtelijke opgaven in Twenterand.

Buurtbemiddeling
Het College is op basis van een toezegging naar PvdAGroenLinks aan het werk gegaan met vrijwillige buurtbemiddeling. Dit kan een bijdrage leveren aan voorkomen van escalerende burenruzies en kan een bijdrage leveren aan leefbaarheid in de straat en de wijk. Wij zijn dan ook blij dat het College aan de slag gaat met een pilot vrijwillige buurtbemiddeling.

Kanaal Almelo De Haandrik
In het dossier van het **Kanaal Almelo De Haandrik** voelen inwoners zich vermalen in de bureaucratie van de overheid. Een overheid die maatregelen bedenkt en uitvoert, zoals verdieping en verbreding van het kanaal. Een overheid die vervolgens na geconstateerde schade regels en regelingen bedacht heeft die niet altijd werken vóór inwoners maar tégen inwoners. Een overheid die “goed” bedoeld iets bedenkt, maar effectief de burger niet (altijd) helpt.

Om nu anders te denken, te handelen en te werken, hoeven we helemaal niet lang te wachten. We kunnen dit vandaag al doen! Als het gaat om de vele woningen met schade langs het kanaal Almelo De Haandrik ligt er een grote verantwoordelijkheid bij de provincie en de gemeenten om dit op te lossen. Maak een keuze en ondersteun de bewoners in wat zij echt nodig hebben: een veilige woning.

Het is goed om te zien dat de gemeente Twenterand nu haar verantwoordelijkheid neemt en een plan heeft opgesteld om de inwoners te ondersteunen. De investeringen en het opzetten van een projectteam ondersteunen wij.

Maar wat ons betreft gaat dit niet ver genoeg. Er moet een gebiedsbreed plan van aanpak komen. Gericht op herstel met een duurzaam perspectief. Een perspectief dat ook gericht is op een sociale samenhang en economisch sterke omgeving. Hiervoor moet wat ons betreft een ontwikkelfonds komen gevoed door de Provincie en voor een deel de gemeente Twenterand. En doe dat alles samen met de bewoners, want zijn kennen het gebied als geen ander!

Tot slot vinden we dat er een onderzoek moet komen (rekenkamer) over het gelopen proces in de gemeente Twenterand. Een onderzoek wat de gemeente heeft gedaan (en nagelaten) vanaf het moment van de aanvraag tot het afgeven van een vergunning en de controle en handhaving. Niet om schuldigen aan te wijzen, maar om te leren voor de toekomst.

Natuur en duurzaamheid

Duurzaamheid
Duurzaamheid daar moet je niet meer over praten, dat moet je doen. In 1969 kwam het rapport van de Club van Rome uit. In dit rapport worden al waarschuwingen afgegeven over hoe we met de aarde omgaan en dat als we geen maatregelen nemen we aarde uitputten. Dat is meer dan 50 jaar geleden en we zijn nog steeds bezig om onze aarde uit te putten en hebben nu een gigantische opgave om duurzamer met de aarde om te gaan. Duurzamer en ook eerlijker. Onze manier van leven gericht op groei en winst is niet vol te houden en gaat ten koste van grote groepen mensen en de natuur. Als we nu niets doen dan zullen komende generaties de rekening gaan betalen.

Daarbij moeten we dit niet alleen overlaten aan Den Haag, maar ook in Twenterand kunnen we aan de slag met het treffen van maatregelen.

- Denk aan het verduurzamen van het gemeentehuis en andere gemeentelijke gebouwen.
- Denk aan het vergroenen van de publieke ruimte (meer groen en minder steen en asfalt).
- Denk aan gescheiden afval of nog beter hergebruik van afval.
- Denk aan hergebruik van materialen (circulaire economie)
- Denk aan stimuleren van de biodiversiteit
- Denk aan klimaatadaptatie (zoals vasthouden van water)

Bij dit alles zal de gemeente Twenterand zelf het goede voorbeeld moeten geven en daarnaast initiatieven stimuleren en faciliteren. Want een goed voorbeeld doet goed volgen (“practice what you preach”).

We zijn benieuwd hoe het gaat met “Tegelwippen” in Twenterand en hoe we gaan zorgen dat er meer groen gaat komen en minder stenen.

Tegelstand - NK Tegelwippen (nk-tegelwippen.nl)

We lezen dat er al 1247 tegels zijn “gewipt” en we inmiddels op de 47ste plek staan bij de kleine gemeenten. Dat is al een verbetering ten opzichte van vorig jaar toen de gemeente Twenterand bijna onderaan eindigde. Maar wat gaat het College doen om in de top 10 te komen?

Duurzaamheidsfonds
Het duurzaamheidsfonds wordt gevoed door de opbrengsten van het zonnepark. Gekoppeld aan dit fonds is er een regeling waar inwoners in Twenterand een beroep op kunnen doen om hun woning te isoleren. Hier is veelvuldig gebruik van gemaakt en na de eerste openstelling was de “pot” snel leeg. Gelukkig is het fonds aangevuld en is er een 2e ronde voor aanvraag gestart met de nadruk op isolatie. We blijven pleiten voor dit duurzaamheidsfonds met ook steeds weer de vraag zetten we het in voor de goede maatregelen en kunnen we zorgen dat het terecht komt bij de mensen die dit het hardst nodig hebben (mensen die het anders niet kunnen betalen).

De Agenda duurzaam Twenterand is volgens PvdAGroenLinks hét instrument om als gemeente breed, met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties aan de slag te gaan met duurzaamheid. PvdAGroenLinks steunt het College om dit op te pakken in dialoog met de samenleving. Het is echter van groot belang om het onderwerp blijvend op de agenda te houden.

Het realiseren en behouden van maatschappelijk draagvlak blijft belangrijk. Participatie van niet alleen de overheid maar ook van inwoners en bedrijven zijn van groot belang. PvdAGroenLinks wil daarom graag een concrete doorvertaling zien van het uitdagen van inwoners en bedrijven uit Twenterand om te participeren op het thema duurzaamheid als het gaat om zon, windenergie en alle andere vormen van duurzame energieopwekking.

Natura 2000
De gemeente Twenterand kent binnen haar gemeentegrenzen een uniek natuurgebied:
“De Engbertsdijksvenen”. Een vaak nog onbekend en onderschat natuurgebied. De Engbertsdijksvenen maakt onderdeel uit van Natura 2000. In 2016 is het beheerplan vastgesteld door het ministerie van Economische Zaken en de Provincie Overijssel. PvdAGroenLinks vindt dat de uitvoering van het beheerplan nu voortvarend opgepakt moet worden en dat er uitvoering gegeven moet worden aan de maatregelen die zijn opgenomen in het beheerplan. PvdAGroenLinks onderschrijft dat dit zorgvuldig moet gebeuren met alle betrokkenen en dan gaat het niet alleen om agrariërs en omwonenden van de Engbertsdijksvenen maar ook om gebruikers en natuurorganisaties. De fase van het nemen van besluiten is nu aangebroken over de maatregelen die getroffen moeten worden om de vernatting te realiseren. Beslissingen die ingrijpend gaan zijn voor de natuur en voor de omwonenden (agrariërs en aanwonenden). Dit gaat duidelijkheid bieden over de toekomst. De uitvoering van de besluiten zal enige jaren gaan duren en zal aandacht blijven vragen van het College.

Daarnaast speelt het proces rondom de “Combi-kansen”. Het College heeft de raad hierover op verschillende momenten de afgelopen twee jaar geïnformeerd. Er zijn veel plannen en ideeën om de Engbertsdijksvenen als natuurgebied te versterken (toerisme, recreatie, natuur en natuurlandbouw). Hier zijn veel inwoners, dorpsraden en maatschappelijke organisaties bij betrokken die erg enthousiast zijn. Dit enthousiasme moeten we vasthouden omdat deze betrokkenheid van groot belang is bij het realiseren van de plannen en het draagvlak van de vernatting van de Engbertsdijksvenen. Het is nu al “akelig” lang stil en er gebeurt niets! Dat motiveert niet en betrokken inwoners haken af. Dat kan niet de bedoeling zijn.

PvdAGroenLinks pleit voor een actieve rol van de gemeente Twenterand (samen met de gemeenten Hardenberg en Tubbergen) om deze burgerinitiatieven te ondersteunen. Dit moet verder gaan dan alleen het ontwikkelen van een visie en maken van plannen. De vele enthousiaste vrijwilligers moeten nu ook perspectief en uitzicht hebben op uitvoering van (een deel van) hun voorstellen en plannen. Het mag niet zo zijn dat het bij vergaderen blijft. Concrete en haalbare initiatieven moeten nu opgepakt en uitgevoerd worden. Wellicht dat er ook te leren is van de ervaringen van het Natura2000 gebied het Bargerveen in Zuid Oost Drenthe.

We zijn blij met het voorstel van het College om de Engbertsdijksvenen meer onder de aandacht te brengen, door te gaan werken aan gebiedsmarkering. Dat is een goede stap om meer bekendheid te geven aan dit gebied. Wij zien graag hierbij een koppeling met de initiatiefnemers van de combikansen en een plan voor (veilige) fietsroutes om de Engbertsdijksvenen heen.

Daarnaast pleiten wij voor het realiseren van een “uitkijkpunt” bij de picknickplaats langs de fietsroute vanuit Sibculo richting het Veenmuseum, aan de Paterswal Een prachtige plek om te pauzeren en uit te kijken over het prachtige natuurgebied.

Biodiversiteit
In 2017 is door de PvdA een motie ingediend om in te zetten op het versterken van het ecologisch bermbeheer. Dit is door een meerderheid van de Raad gesteund. Wij vinden het goed om te zien dat in 2018 tot en met 2020 verder is uitgebreid. Ook zien we dat de gemeente Twenterand inzet op versterking van biodiversiteit door allerlei verschillende initiatieven. Van belang hierbij is om inwoners hierover te informeren voor het verkrijgen van draagvlak. Wij willen graag zien dat dit zich verder ontwikkelt en uitgebreid wordt. Het draagt niet alleen bij tot het behalen van onze klimaatdoelen, hoe klein deze stappen ook zijn, het draagt ook bij aan leefbaarheid. Van belang is om hierbij ook de agrariërs en de natuurorganisaties te betrekken en ze een rol en taak te geven in het versterken van de biodiversiteit.

Lelieteelt
De afgelopen jaren zijn er opnieuw onderzoeken gepubliceerd waaruit blijkt dat in de lelieteelt naar verhouding veel bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, die een risico vormen voor de volksgezondheid. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat het wenselijk is dat afstanden tussen lelievelden en bebouwing en ook van natuurgebieden veel groter zouden moeten zijn dan nu vaak het geval is.

In Twenterand is er een convenant tussen de gemeente en bijna alle lelietelers. Hierin zijn afspraken gemaakt over het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Als het goed is, is het convenant nu voor onbepaalde tijd verlengd. PvdAGroenLinks heeft bij de kadernota 2022 gevraagd om hier met betrokken lelietelers overleg te voeren. Daarbij heeft PvdAGroenLinks gevraagd om te kijken of op basis van de nieuwe publicaties en recente onderzoeken het convenant aangepast kan worden en de afstanden tot bebouwing en natuurgebieden vergroot kan worden. Wij hebben begrepen dat er overleg is geweest, maar over de uitkomsten hebben we nog steeds niet gehoord. Intussen zijn er steeds meer publicaties over de schade van bestrijdingsmiddelen ook bij de lelieteelt. En inmiddels ligt er zelfs een (voorlopige) uitspraak van een rechter over gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de lelieteelt in de nabijheid van woningen.

https://hierinsalland.nl/lelieteler-moet-stoppen-met-gif-omdat-de-kans-te-groot-is-dat-je-er-parkinson-van-krijgt/

Gebruik van bestrijdingsmiddelen (zoals glyfosaat en Xentari ®)
Steeds meer wordt er bekend over de nadelige gevolgen van bestrijdingsmiddelen en de gevolgen voor de gezondheid voor mens, dier en natuur. We verwijzen hierbij naar recent onderzoek waaruit blijkt dat Parkinson zo langzamerhand een beroepsziekte wordt onder de boeren. Ook de gemeente Twenterand heeft nog steeds niet glyfosaat in “ban” gedaan. Steeds meer gemeenten doen dit wel. Wij pleiten al langer om te stoppen met alle vormen chemische bestrijdingsmiddelen en doen dit nu weer! Inmiddels is Parkison als gevolg van bestrijdingsmiddelen erkend als beroepsziekte. Reden genoeg om te stoppen met deze bestrijdingsmiddelen.

https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/rivm-verband-parkinson-en-pesticiden-is-plausibel-testmethode-schiet-tekort

Vorig jaar hebben wij bij de behandeling van de kadernota gevraagd om in overleg te gaan met LTO om te overleggen over gebruik van glyfosaat om dit te beperken, dan wel geheel niet meer te gebruiken. Dit overleg met LTO is eind vorig jaar niet doorgegaan. Wij hebben begrepen dat er overleg is geweest, maar over een uitkomst hebben we niets gehoord.

Verkeer en bereikbaarheid

Verkeer
Twenterand kent een groot buitengebied. Hier geldt een snelheid van maximaal 60 km en dat is terecht omdat het wegen zijn waar hogere snelheden leiden tot gevaarlijke situaties. Ook het afgelopen jaar zijn er regelmatig meldingen geweest van verkeersongelukken in het buitengebied. Vaak als gevolg van te hard rijden. PvdAGroenLinks roept het College op om hier maatregelen tegen te nemen, mede omdat deze wegen ook gebruikt worden als fietsroutes door schoolgaande kinderen.

Daarnaast gaat het ook om de belastbaarheid van de wegen. Steeds vaker zien we dat er grotere voertuigen (landbouw en vrachtwagens) over deze wegen gaan. Dit heeft niet allen tot gevolg dat de wegen beschadigd worden maar ook dat er sprake is van verkeersonveilige situaties.

In het buitengebied is het hierbij van belang om samen op te trekken met de buurtgemeenten Tubbergen en Almelo als het gaat om bijvoorbeeld de Weitemanslanden. We pleiten hiervoor als het gaat om verkeersveiligheid om een gemeenschappelijk beleid en aanpak.

Vervoer
Een niet onbelangrijk thema is vervoer en vooral het gebruik van het openbaar vervoer. Dit kan en moet beter, ook in Twenterand. Ook hier kan nog winst worden geboekt door in te zetten op een goed netwerk van openbaar vervoer zowel van bus als trein. Bij de trein is het dan van belang om in te zetten op elektrificatie. De stations moeten goed bereikbaar zijn en voor de fietsen moet goed gezorgd worden, er mag geen sprake meer zijn van de zogenaamde “weesfiets”.

Wandelen en fietsen
Bewegen is van groot belang om gezond te blijven. Wandelen en fietsen horen daarbij, maar dan moet dit ook mogelijk zijn. Ook in Twenterand. PvdAGroenLinks vinden dat er maximaal ingezet moet worden op het versterken en uitbreiden van wandel- en fietsroutes. Wandel- en fietsroutes tussen wonen en werk, maar ook om te recreëren. Het College is aan het werk geweest met het verbeteren van wandelroutes, voor het komende jaar willen we pleiten voor het opstellen van een fietsrouteplan in Twenterand met een verbinding met de regionale fietsroutes.

N36 en de N341
Voor de N36 zijn er nu (eindelijk) middelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit vindt PvdAGroenLinks een goede zaak en nu is het van belang om hier nu goede plannen voor te maken en zo snel mogelijk met de uitvoering te starten. Wij willen hierbij dan ook niet alleen pleiten voor een veilige N36 maar ook een stille N36! Tegelijkertijd kan er dan ook gewerkt worden aan de aanliggende routes zoals de N341 (afslag bij Westerhaar). Hier gaat nog steeds veel verkeer van de N36 af (en vooral zwaar vrachtverkeer) om door Kloosterhaar naar Hardenberg te rijden. En dan gaat het niet alleen om de hoeveelheid vrachtverkeer maar ook de snelheid. Vaak wordt er door veel weggebruikers harder gereden dan de toegestane 80km. Dit gaat ten koste van de verkeersveiligheid en leefbaarheid van de aanwonenden en van het dorp Kloosterhaar. Kloosterhaar waar ook burgers wonen die inwoners zijn van Twenterand!

Vrachtverkeer dat Kloosterhaar en de N341 als "binnendoor" route gebruikt en met een snelheid hoger dan de toegestane 80km.

Burgerparticipatie

Inwoner betrokkenheid
PvdAGroenLinks vindt dat er blijvend ingezet moet worden op het versterken van de relatie tussen bestuur en inwoners. Dit is een blijvend proces. Het vraagt om een andere stijl van besturen en andere manier van betrekken van inwoners bij plannen en initiatieven. Wellicht moeten we met elkaar wel meer taken uit handen geven en aan inwoners zelf geven.

PvdAGroenLinks wil benadrukken dat communicatie en participatie niet alleen om zenden gaat maar ook om ontvangen en vooral luisteren! PvdAGroenLinks wil pleiten voor inzet van de werkwijze Deep Democracy en inzet van burgerpanels. Ook andere vormen van inwonerbetrokkenheid kunnen ingezet worden zoals: "Het recht van uitdagen". Dit alles kan goed ingepast worden in de participatieladder van de gemeente Twenterand, die gebruikt wordt om te beoordelen welke vorm van participatie en communicatie aan de orde is. Wel vragen andere vormen van participatie "lef" van het College en de raad. Loslaten in vertrouwen is dan het kernbegrip.

Communicatie en infomeren van inwoners van Twenterand
We zien de laatste jaren de onafhankelijke pers steeds meer onder druk komen te staan. Dan hebben we het niet over niet kunnen zeggen en schrijven wat je wilt maar de mogelijkheden om onafhankelijk en zelfstandig te publiceren, zonder alleen afhankelijk te zijn van geldschieters (adverteerders). Vooral regionaal en lokaal zien we verschraling van het nieuws en leiden lokale omroepen een schraal bestaan. Om die reden vindt PvdAGroenLinks het van belang om een stevige en lokale omroep te hebben die voldoende in staat is om programma's te maken die inwoners in Twenterand kunnen informeren. Zeker als het gaat om lokaal nieuws. Veelal gebeurt dit voor vrijwilligers die met minimale middelen het "maximale" moeten presteren. We steunen dan ook het voorstel van het College om te investeren in Delta FM en dit te doen voor een langere periode.

Gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie
In de kadernota lezen we weinig over de organisatie en haar medewerkers. Wat is nu de stand van zaken? Hoe zit het met de formatie? Is die toereikend voor alle opgaven die Twenterand te wachten staan. We vinden dat de raad hier onvoldoende over wordt geïnformeerd.
Het College heeft in het verleden de keuze gemaakt voor een kerngerichte organisatie waarbij het uitgangspunt is om met wat minimaal nodig is het werk goed te kunnen doen. Maar wat is hier nu precies de betekenis van en wat zijn de gevolgen voor medewerkers en voor de inwoners? Het blijft altijd van belang om te zorgen voor goede dienstverlening én te zorgen dat eigen medewerkers hun werk met plezier en op een kwalitatief hoog niveau uitvoeren. Hiervoor is van belang dat medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen en scholen. Juist nu is het van belang om medewerkers te binden, te boeien en te voeden.

Aansluiten bij de bestuurscultuur en het pleidooi van PvdAGroenLinks om meer te werken vanuit de bedoeling en niet vanuit systemen, vraagt dit ook wat van de medewerkers binnen de organisatie. Dit vraagt om een andere manier van denken, kijken en overleggen met inwoners. Niet de regel is bepalend maar de vraag. Niet het systeem is leidend maar de bedoeling. Hierin zijn al veel stappen gezet en ontwikkelt zich de organisatie, maar hier moet wel blijvend aandacht voor zijn.

Dienstverlening
PvdA-GroenLinks blijft aandacht vragen voor de verdere digitalisering van de samenleving en wat dit tot gevolg heeft voor mensen die niet voldoende digitaal vaardig zijn. PvdAGroenLinks pleit daarom voor aandacht binnen het onderwijs en cursusaanbod voor digitale vaardigheden. Het is goed om terug te zien dat het College hierop wil investeren.

Daarnaast blijft PvdAGroenLinks aan het College aandacht vragen voor de manier waarop ze haar digitale dienstverlening aanbiedt en op welke manier ze burgers wil bereiken die niet voldoende digitaal vaardig zijn. Inwoners moeten op verschillende manier geïnformeerd worden en alleen digitaal is niet voldoende.

Afrondend

De toon van het debat doet er toe….
Woorden die we gebruiken doen er toe….

Laten we het gesprek voeren met elkaar…..en samen zoeken naar antwoorden en oplossingen.

Het debat

Een debat is meer dan alleen het uitwisselen van standpunten. In het debat gaat het ook om het redeneren: het formuleren van argumenten, gegevens, twijfels, bewijzen, tegenbewijzen, strikvragen, verwerpingen naar voren te brengen. Dit alles gericht om mét elkaar te communiceren en te redeneren. Het redeneren is niet alleen het hanteren van argumenten, maar wat veel belangrijker is, om het vermogen te ontwikkelen om overtuigd te raken door de beste redeneringen, van wie deze dan ook afkomstig zijn. ……en dit betekent redelijk zijn!

(Fernando Savater, Spaans Filosoof, "De vragen van het leven")

Stephan Reusken
Fractievoorzitter PvdA-GroenLinks Twenterand

Vragen van PvdAGroenLinks over de kadernota 2024

Onderdeel	***Vragen***
Uitgangspunten van het College voor groei en ontwikkeling	*In de kadernota maakt het College de keuze voor economische en ruimtelijke groei en stelt dit centraal vanuit de veronderstelling dat dit gaat bijdragen aan een sociaal Twenterand.* *Op grond waarvan maakt het College deze keuze?* *Is het College het met PvdAGroenLinks eens dat alleen economische groei verleden tijd is en dat het niet moet gaan om meer en meer maar om hoe verdelen we welvaart die duurzaam is en waar iedereen mee kan doen?*
Uitgangspunten van het College voor normalisatie einde aan claimgedrag en samenwerking	*Het College kiest voor investeren in het voorveld en dan met name signaleren en preventie. Dit kan PvdAGroenLinks steunen en we zien hiervan ook al de eerste resultaten.* *Maar tegelijkertijd stelt het College dat er einde moet komen aan claimgedrag en dat ingezet moet worden op normalisatie. Dat klinkt alsof inwoners alleen claimen en niet uitgaan van "halen wat je kunt". Dit klinkt alsof dat de gemeente de inwoner wantrouwt.* *Wij gaan ervanuit dat dit niet zo is, maar horen graag een reactie van het College hierop.*
Twenterand financieel duurzaam gezond,	*Bij de begroting 2023 heeft u aangegeven met keuzen te komen voor het op termijn duurzaam gezond maken van de gemeente Twenterand. Hiervoor zou u bij de kadernota 2024 met voorstellen komen.* *In de kadernota zien wij geen ingrijpende voorstellen om de begroting op termijn op orde te maken en zien we voor 2025 en 2026 een tekort van respectievelijk 2,4 en 4,2 miljoen.* *Klopt onze analyse dat u nu nog geen voorstellen hebt gedaan op basis van de analyse van Twenterand financieel duurzaam gezond.* *Wat is de reden dat u nu nog geen voorstellen doet voor de komende jaren?* *Is hier sprake van het vooruitschuiven van de keuze voor bezuinigingen of zoals u stelt dat we de komende jaren in de mist varen?*
Dekking van de voorstellen	*In de kadernota doet u een aantal voorstel waarbij als dekking de Algemene Risico Reserve wordt aangewend. Dit is niet alleen voor 2024 het geval ook voor 2025 doet u dat.* *Wat is hiervan de reden?* *Vindt het College dat dekking voldoet aan de 3 O's:* - *Onvermijdelijk* - *Onverwacht* - *Onuitstelbaar*

Behoedzaamheidreserve	*Bij de begroting van 2023 heeft u een voorstel gedaan om een behoedzaamheidsreserve in stellen om in de toekomst de financiële nadelen vanuit het Rijk te dekken.* *Hoe staat het ervoor met deze reserve? En wat is hiervan het perspectief richting 2026?*
Ambities en plannen	*In de kadernota zien we een groot aantal ambities en opgaven. Het is goed om te lezen dat de gemeente Twenterand die wil oppakken en vorm wil geven.* *Is er voldoende capaciteit om deze voornemens en opgave in te vullen? En wat is hiervoor nodig?* *Wij vragen aan het College om een overzicht te geven van de nog uit te werken plannen met daaraan gekoppeld een planning in tijd.*
Bestuurscultuur	*Deelt het College met PvdAGroenLinks dat er zorgen zijn over de bestuurscultuur en dat er sprake is van een toenemend wantrouwen tussen inwoners en politiek bestuur?* *In het coalitie akkoord en ook in de programma begroting wordt gesproken van een houding naar inwoners van: "Ja, mits".* *Wat betekent dit en hoe wordt hier invulling aangegeven?* *Op welke manier gaat u zorgdragen dat ook medewerkers van de gemeente handelen vanuit de houding "Ja, mits."*
Aanpak energie armoede	*PvdAGroenLinks heeft een actieplan ingediend voor de aanpak van de energiearmoede en er is een motie aangenomen om te komen met een aanpak energie armoede.* *Deze aanpak ligt nog niet bij de raad.* *Wanneer kan de raad een voorstel zien met een plan van aanpak van de energie armoede?*
Participatiewet (aanpassingen met ingang van 1-1-2023)	*Vanaf 1 januari 2023 is de Participatiewet versoepeld. De kostendelersnorm is gewijzigd, de bijverdienste is verruimd en ook wie af en toe wat toegestopt krijgt door bekenden of familie wordt niet meer gestraft.* *PvdAGroenLinks is benieuwd of deze maatregelen toegepast en uitgevoerd worden in Twenterand.*
Inclusie	*PvdAGroenLinks vindt het een goede ontwikkeling dat het College inzet op het verbeteren van de toegankelijkheid en dat dit onderdeel is van een breder thema: Inclusie.* *PvdAGroenLinks is wel geschrokken van de uitkomsten van onderzoeken van de GGD waaruit blijkt dat er sprake is van uitsluiting en dat hulpverleners met een andere culturele achtergrond niet "binnekomen" bij inwoners van Twenterrand.*

	Ook zien we op andere terreinen, zoals bij de huisvesting van asielzoekers, vluchtelingen en ontheemden uit de Oekraïne dat er geen sprake is van acceptatie. En dan hebben we het nog niet gehad over de groep LHBTI+ *Herkent het College deze signalen van de GGD?* *Wat wil het College doen aan het voorkomen van discriminatie en het versterken van de acceptatie van iedere inwoner in Twenterand?*
Gezondheid en rookvrije zones	*Bij het gemeentehuis is de "asbak" weggehaald en is een rookvrije entree gemaakt. Toch wordt er nog steeds gerookt (zelfs door raadsleden…..).* *Wat gaat het College doen om te zorgen dat rondom het gemeentehuis niet gerookt wordt, om hier ook het goede voorbeeld te geven? Kan hier een rookvrije zone worden ingesteld?* *En in het kader van gezondheid en het streven naar een rookvrije generatie: Is het College bereid om te onderzoeken op welke plaatsen nog meer in de gemeente Twenterand er rookvrije zones ingesteld kunnen worden?* *Graag ontvangen wij hiervan een overzicht met ook een tijdlijn en aanpak waar de rookvrije zones worden ingericht.*
Tegelwippen	*We lezen dat er al 1247 tegels zijn "gewipt" en we inmiddels op de 47ste plek staan bij de kleine gemeenten. Dat is al een verbetering ten opzichte van vorig jaar toen de gemeente Twenterand bijna onderaan eindigde. Maar wat gaat het College doen om in de top 10 te komen?*
Combi kansen EDV	*In de kadernota zien we een voorstel terug om de Engbertsdijksvenen op te nemen in de gebiedsmarketing. Met andere woorden de Engbertsdijksvenen meer op de kaart te zetten. Een voorstel dat we kunnen steunen.* *Maar hoe zit het nu met de combi kansen en al de vrijwilligers die zich hiervoor hebben ingezet?* *Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de combi kansen?* *Waarom heeft het zo lang stil gelegen?* *Wat gaat u doen om al mensen die zich hebben ingezet en weer actief te betrekken bij de Engbertsdijksvenen?* *Twee aanvullende vragen:* *Kunt aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de fietspaden Oude Hoevenweg en Paterswal nabij het Veenmuseum?* *En heeft u al contact gehad met Staatsbosbeheer over Leemdepot en de toegangsweg? En zo, ja wat is hiervan de uitkomst?*
Verkeer	*Vorig jaar hebben wij het gevraagd en dat doen wij nu weer:* *Is het College op de hoogte van regelmatige ongevallen die zich voordoen in het buitengebied als gevolg van te hard rijden van automobilisten? En dat hier te hard wordt gereden?*

	Welke acties en maatregelen kan het College ondernemen om te zorgen dat het verkeer zich houdt aan toegestane maximale snelheid? *Verder vragen wij opnieuw aandacht voor de N341 in het bijzonder bij de afslag van N36 bij Westerhaar naar het industrieterrein Garstenlanden en de weg richting Kloosterhaar en Hardenberg.* *Deze weg wordt gebruikt als sluiproute door zwaar vrachtverkeer en dit gaat ten koste van de leefbaarheid in het bijzonder van het dorp Kloosterhaar (ook voor een deel inwoners van Twenterand).* *Kent u de problemen van de N341?* *Bent u bereid om hier met de gemeente Hardenberg en de Provincie in overleg te gaan en maatregelen te treffen om de verkeersdruk te doen laten afnemen?*
Glyfosaat	*Meer dan een jaar geleden heeft het College een toezegging gedaan met betrekking tot het gebruik van glyfosaat door akkerbouwers in Twenterand en dit aan de orde te stellen in het overleg met het LTO.* *Dit overleg is niet doorgegaan (september 2021) omdat LTO dit heeft afgezegd. Inmiddels zijn we alweer een jaar verder en wordt nog steeds glyfosaat gebruikt in Twenterand (overigens ook door de gemeente Twenterand zelf).* *Is er nu al overleg geweest met LTO?* *Is hier gesproken over het gebruik van glyfosaat in het bijzonder in de nabijheid van natura 2000 gebieden?* *Wat was hiervan de uitkomst?* *Kent het College de risico's en gevaren van het gebruik van glyfosaat en feit dat dit nu ook erkend wordt al oorzaak van Parkison bij agrariërs?* *Wat gaat het College doen om gebruik van glyfosaat te beëindigen?*
Lelieteelt	*Ook hier hebben wij het als PvdA GroenLinks al eerder over gehad en hebben gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot het convenant lelieteelt.* *Zijn hier ook wijzigingen in aangebracht naar de nieuwste inzichten en ook op basis van de actualiteit waarin een rechter een uitspraak heeft gedaan over lelieteelt in de nabijheid van woningen?* *Is het College bereid om met alle lelietelers in overleg te gaan om, op basis van de publicaties en de hierin genoemde risico's voor de volksgezondheid, het convenant aan te passen en de afstand tot bebouwing en natuurgebieden te vergroten?* *Hoe staat het hier nu mee?* *Is de convenant nu opnieuw besproken en getekend?*

Groenstroken in Twentrand en langs de N36	*Bij de behandeling van de kadernota van 2022 is er een motie aangenomen tot doen van een onderzoek van de mogelijkheden om een groenstrook en/of voedselbos te ontwikkelen langs de N36 bij Westerhaar.* *Inmiddels heeft het College een antwoord gegeven en heeft ze aangegeven dat om financiële redenen het niet haalbaar is en daarnaast noemt ze aantal praktische bezwaren als ontwikkeltijd en de mogelijke verbreding van de N36.* *Wij denken een gemiste kans.* *Wat vindt het College van het ontwikkelen van groenstroken in Twenterand en in het bijzonder langs de N36? Dit om ook te zorgen voor groen bufferzones tussen de N36 en bebouwing zoals bij Westerhaar en Vriezenveen.* *Is er ook contact geweest met de provincie Overijssel over mogelijkheden van financiering (planten van bomen)?*
Organisatie ontwikkeling en dienstverlening	*Aansluiten bij de bestuurscultuur en het pleidooi van PvdAGroenLinks om meer te werken vanuit de bedoeling en niet vanuit systemen, vraagt dit ook wat van de medewerkers binnen de organisatie. Dit vraagt om een andere manier van denken, kijken en overleggen met inwoners. Niet de regel is bepalen maar de vraag. Niet het systeem is leidend maar de bedoeling. Hierin zijn al veel stappen gezet en ontwikkeld zich de organisatie, maar hier moet wel blijvend aandacht voor zijn.* *Op welke manier gaat het College hier vorm en inhoud ingeven, meer dan alleen opleidingen en trainingen?*